

בש"פ 692/19 - רועי רז, אליעז איבגי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 692/19

כבוד השופט ד' ברק-ארז

לפני:

1. רועי רז
2. אליעז איבגי

העוררים:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 14.1.2019 במ"ת 4284-12-18 שניתנה על-ידי
כבוד השופט ח' טרסי

ב' באדר א' התשע"ט (7.2.2019)

תאריך הישיבה:

עו"ד יניב דניאל

בשם העורר 1:

עו"ד נדב אלמוג

בשם העורר 2:

עו"ד תהילה רוט

בשם המשיבה:

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 14.1.2019 (מ"ת 4284-12-18, השופט ח' טרסי). בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העוררים עד לתום ההליכים בעניינם.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 3.12.2018 הוגש כתב האישום נגד שני העוררים - העורר 1, רועי רז (להלן: רועי) והעורר 2, אליעז איבגי (להלן: אליעז). לפי המתואר בכתב האישום, העוררים הפעילו במשך מספר חודשים שתי מעבדות לגידול סם מסוכן מסוג קנביס (להלן: הסם) בשתי דירות ששכר רועי בראשון לציון. בנוסף, ביצעו העוררים שינויים במערכת החשמל של הדירות כדי להימנע מתשלום בגין צריכת החשמל בהן בשווי הקרוב ל-70,000 שקלים. ביום 18.11.2018 נתפסו באחת מן הדירות 566 שתילים של הסם במשקל כולל של כ-60 ק"ג ובשווי מוערך של כ-2.9 מיליון שקלים. ביום 20.11.2018 נתפסו בדירה השנייה 373 שתילים של הסם במשקל כולל של כ-50 ק"ג ובשווי מוערך של כ-2.4 מיליון שקלים.
3. בגין המעשים המתוארים בכתב האישום יוחסו לעוררים שתי עבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים, התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים), וכן שתי עבירות של גניבה בנסיבות מיוחדות לפי סעיף 384(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
4. רועי נעצר ביום 18.11.2018 ואליעז נעצר ביום 20.11.2018. מעצרים של השניים הוארך מעת לעת בהחלטות של בתי משפט השלום. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד השניים הוגשה גם הבקשה למעצרים עד תום ההליכים נגדם.
5. בהחלטתו מיום 23.12.2018 ציין בית המשפט המחוזי כי אין מחלוקת בדבר קיומן של ראיות לכאורה הקושרות את רועי לעבירות הנוגעות לאחת מן הדירות ואת אליעז לעבירות הנוגעות לדירה השנייה, כל אחד בהתאם לדירה שבה התגורר, בהתאמה. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי קיימת תשתית ראייתית מוגבלת, שאינה ברף הגבוה, להוכחת הקשר בין כל אחד מהעוררים לדירה שבה לא התגורר (כאשר, בין השאר, ניתן לציין כי אליעז חתם כערב על חוזה השכירות של רועי, ואילו רועי שכר את הדירה שבה התגורר אליעז). מכל מקום, בית המשפט המחוזי פסק כי ביחס לשניהם מתקיימת עילת מעצר של מסוכנות והורה על קבלת תסקירים של שירות המבחן בעניינם.
6. התסקיר בעניינו של רועי הוגש ביום 7.1.2019. על-פי האמור בו, רועי מוכר לשירות המבחן עוד משנת 2009. בעברו של רועי שתי הרשעות קודמות, הכוללות עבירות רכוש, סמים והפרת הוראה חוקית אשר בגין נדון לריצוי של עונשי מאסר בפועל. בשנת 2015 השתחרר ממאסר בן שלוש שנים בגין הרשעתו בתחום הסמים, לאחר שנוכח שליש מעונשו. שירות המבחן התרשם כי רועי מושפע מרצון להשיג רווח מידי, חרף ענישתו בעבר. שירות המבחן ציין כי בצעירותו הפר רועי תנאים של חלופת מעצר בפיקוח הוריו, והוסיף כי להתרשמותו קיים סיכון להישנות התנהגות בעייתית מצדו. על כן, שירות המבחן לא המליץ על שחרורו לחלופה זו. עם זאת יצוין כי שירות המבחן התרשם מהמפקחים המוצעים בעניינו של רועי, והוסיף כי בהינתן "גבול חיצוני נוסף, נוקשה וברור" שיחזק את סמכותם ניתן יהיה לשקול את החלופה שהוצעה.
7. התסקיר בעניינו של אליעז הוגש ביום 8.1.2019. בתמצית, צוין בו כי לאליעז הרשעות קודמות בעבירות רכוש, גניבה ואיומים וכי החל בחודש דצמבר 2017 מתנהל נגדו תיק נוסף בגין עבירות של הפרת הוראה חוקית, זיוף והתחזות. כן צוין בתסקיר המבחן כי העבירות שבהן הואשם אליעז בהליך דנן בוצעו לכאורה בעת שהיה בפיקוח שירות המבחן ובהליך טיפולי. שירות המבחן קבע כי אליעז ממוקד בחיפוש מענה לצרכיו הכלכליים, וכי קיים סיכון משמעותי להמשך ביצוען של עבירות על-ידו אם ישוחרר ממעצר מאחורי סורג ובריח. באיזון שבין השפעת המפקחים המוצעים בעניינו של אליעז (בני משפחתו, וכן בת זוגו ובני משפחתה) לבין מאפייניו, אשר צוין כי הם כוללים התנהלות מניפולטיבית כלפי סביבתו, שירות המבחן נמנע מלהמליץ על שחרורו ממעצר מאחורי סורג ובריח.

8. ביום 14.1.2019 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרם של העוררים עד תום ההליכים נגדם. בית המשפט המחוזי ציין כי לפי ההלכה הפסוקה, כאשר מדובר בעבירות של ייצור סם בהיקפים ניכרים הכלל הוא להורות על מעצר עד תום ההליכים ולהימנע מחלופות מעצר, ואף ממעצר בפיקוח אלקטרוני. הסטייה מכלל זה תהיה, כך נקבע, רק כאשר מתקיימות נסיבות חריגות המצדיקות זאת, ובעיקר כשמדובר בנאשמים צעירים ללא עבר פלילי שמעורבותם בעבירות הייתה מצומצמת. בית המשפט המחוזי קבע כי עניינם של העוררים אינו עונה על הנסיבות החריגות שתוארו לעיל.

9. באופן יותר ספציפי, בית המשפט המחוזי התייחס לכך שרועי שב לבצע עבירות סמים תקופה לא ארוכה לאחר ששוחרר ממאסר בגין החזקת סם מסוכן מסוג קוקאין. בית המשפט המחוזי קבע כי בנסיבות אלו, ובהינתן האמור בתסקיר המבחן שניתן בעניינו, לא ניתן לתת אמון ברועי ויש להורות על המשך מעצרו מאחורי סורג וברח.

10. באשר לאליעז שב בית המשפט המחוזי על האמור בתסקיר בעניינו שלפיו ביצע לכאורה את העבירות המיוחסות לו בכתב האישום דן בעודו נתון תחת פיקוח שירות המבחן ונטל לכאורה חלק בהליך טיפולי. לפיכך, ובשל האמור בתסקיר המבחן, קבע בית המשפט המחוזי, כי אין לתת גם באליעז אמון וכי אין להורות על שחרורו ממעצר מאחורי סורג וברח.

הערר

11. העוררים טוענים כי בית המשפט המחוזי שגה בהחליטו להותירם במעצר מאחורי סורג וברח עד תום ההליכים נגדם, ולא להפנותם לבחינת האפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני. לטענת העוררים, מעצר בפיקוח אלקטרוני יכול לספק מענה לחלק מהחששות העולים מן התסקירים שניתנו. בעניינו של רועי, נטען כי בית המשפט המחוזי שגה בקבעו כי הוא "נטוע עמוק בעולם הסמים", וכן כי לא ייחס משקל ראוי לאמירתו של שירות המבחן שבהינתן גבול חיצוני נוסף ניתן יהיה לשקול את שחרורו לחלופה של מעצר בית. בעניינו של אליעז, נטען כי בית המשפט המחוזי שגה כאשר לא ייחס משקל מספיק לגילו הצעיר ולכך שאין לחובתו הרשעות קודמות בעבירות סמים. כמו כן, נטען כי העבירות בתיק דן בוצעו בטרם החל אליעז בהליך הטיפולי ועל כן לא היה מקום לייחס משמעות לצירוף הנסיבות הנזכר לעיל. עוד נטען בהקשר זה, כי החלטתו של בית המשפט המחוזי מנעה מאליעז את האפשרות להמשיך באפיק הטיפולי, חרף האינדיקציות שהובאו לכך שהחל לפסוע בכיוון חיובי.

12. בדיון שהתקיים בפני ביום 7.2.2019 טענה המדינה כי נסיבותיהם של העוררים אינן מצדיקות שחרור לחלופת מעצר ואף מעצר בפיקוח אלקטרוני, בהתאם לדרישות החוק ולאמות המידה שקבע בית משפט זה. כן נטען כי עברם הפלילי של העוררים אינו מאפשר מתן אמון בהם, והודגש כי תסקירי המבחן נמנעו מהמלצה לשחררם ממעצר מאחורי סורג וברח.

דיון והכרעה

13. לאחר בחינת הדברים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

14. נקודת המוצא לדיון היא שהעבירות המיוחסות לנאשמים לפי פקודת הסמים המסוכנים מקימות נגדם עילת מעצר סטטוטורית בהתאם לסעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). על כך יש להוסיף, כי לפי הוראת סעיף 22(ב)(1) לחוק המעצרים, לא יורה בית המשפט על מעצר בפיקוח אלקטרוני לגבי מי שנאשם בעבירות מהסוג דנן, אלא אם כן שוכנע - מטעמים מיוחדים שיירשמו - כי בשל נסיבות ביצוע העבירה או נסיבותיו המיוחדות של הנאשם ניתן להסתפק בכך.

15. הכלל הוא, אם כן, שעבירות מסוג זה מצדיקות מעצר עד תום ההליכים, ואילו הוראה על מעצר בפיקוח אלקטרוני או על שחרור לחלופת מעצר היא בגדר חריג לכך (ראו: בש"פ 2773/17 מזנקו נ' מדינת ישראל, פסקה 8(2.4.2017); בש"פ 4214/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 22(28.6.2018)). לא השתכנעתי כי בענייננו מתקיימות נסיבות המצדיקות חריגה מן הכלל האמור.

16. העוררים שניהם בעלי עבר פלילי, כאשר בשלב זה לא קיימת מחלוקת בדבר קיומן של ראיות לכאורה הקושרות בין כל אחד מהם לכמות בלתי מבוטלת של הסם שהתגלתה בכל אחת מהדירות. מכל מקום, מטרידה יותר העובדה שבחינת התנהלותם של העוררים בעבר מעוררת קושי ממשי לתת בהם אמון. בענייניו של רועי, גם אם לא אתן את מלוא המשקל להפרה של תנאי חלופת המעצר בצעירותו, ודאי שיש משמעות לכך שהשתחרר ממאסר בגין עבירות בתחום הסמים אך לפני כשלוש שנים. כך גם בענייניו של אליעז, שלכאורה לא נמנע מגידול הסם אפילו בעודו מצוי בהליך טיפולי על רקע הרשעתו בעבירות גניבה ואיומים. המניע הכספי לביצוע העבירות בשני המקרים (כפי שזה עולה מן התסקירים) אף מוסיף לחשש האמור. כידוע, האמון שנותן בית המשפט בנאשם שיקיים את התחייבויותיו הוא הנדבך הבסיסי בהחלטה לעצרו בפיקוח אלקטרוני. אין בפיקוח האלקטרוני, שהוא בגדר אמצעי טכני, כדי לייתר תנאי בסיסי זה (ראו: בש"פ 1903/18 מרואני נ' מדינת ישראל, פסקה 11(10.4.2018)).

17. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ז' באדר אהתשע"ט (12.2.2019).

ש ו פ ט ת